

охорону здоров'я є найбільш широким, воно включає право на медичну допомогу і право на медичне страхування. Отже, право на медичну допомогу є відносно самостійним.

Повнолітня фізична особа має право відмовитися від медичного втручання чи перервати вже почате втручання. Наслідки такого відмовлення чи переривання втручання повинні бути їй роз'яснені. Якщо відсутність згоди може привести до тяжких наслідків, лікар зобов'язаний роз'яснити це пацієнту. Якщо і після цього пацієнт відмовляється від лікування, лікар має право взяти від нього письмове підтвердження, а при неможливості його одержання - засвідчити відмову відповідним актом у присутності свідків. Якщо відмову дає законний представник пацієнта і вона може мати для пацієнта важкі наслідки, лікар повинен повідомити про це органи опіки піклування [4, с.18].

Право на вибір лікаря дозволяє пацієнту звернутися до обраного ним лікаря, вимагати заміни лікаря, призначеного керівником лікувальної установи чи підрозділу.

Рівність відносин учасників правовідносин, які виникають у системі «лікар-пацієнт», припускає, що і лікар може відмовитися від подальшого ведення пацієнта, якщо той не виконує медичні призначення, правила внутрішнього розпорядку лікувальної установи. Умовою такого відмовлення є відсутність загрози життю хворого і здоров'ю населення.

Припинення медичної допомоги може мати місце за згодою лікаря та пацієнта, на вимогу пацієнта в разі відмови від подальшого лікування, в разі смерті пацієнта або в разі усунення потреби в наданні такої допомоги. Припинення медичної допомоги слід відрізнити від припинення заходів підтримки життя.

Література:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 № 2801-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2801-12>
2. Конституція України. Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. – Цивільний кодекс України Верховна Рада України; від 16.01.2003 № 435-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України, заредакцією доктора юридичних наук, професора В.М. Коссака, К.- 2004.-975с.

Марюхніч Р.

(наук. кер. – доц. Лобач К. В.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ОСОБИСТІ ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Питання особистісних прав та свобод людини і громадянина на сьогодні є найважливішою проблемою внутрішньої та зовнішньої політики усіх держав світової співдружності. Саме стан справ у сфері забезпечення особистих прав і свобод особи, їх практичної реалізації і є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь-якої держави і суспільства в цілому.

Окремим питанням особистих прав та свобод людини і громадянина в Україні на сучасному етапі присвячені дослідження В.Д. Бабкіна, В.М. Баймуратова, О.М. Мироненка, Ю.І. Римаренка, Ю.М. Тодици, І.Б. Усенка, В.М. Шаповала, Ю.С. Шемшученка, Л.П. Юзькова та інших [2, с. 29].

Проте, до останнього часу різними науковцями неоднозначно розглядаються їх поняття та зміст, а також місце аналізованих прав і свобод у Конституції України, що вимагає

узагальнення цих позицій і глибшого дослідження даного виду конституційних можливостей людини і громадянина, що і зумовило вибір теми публікації.

Мета статті – охарактеризувати поняття, види та основні риси особистих права і свобод людини і громадянина.

Особисті права і свободи людини та громадянина – це закріплені в Конституції України невід’ємні вид та міра дозволеної поведінки людини та громадянина, які належать їм від народження, реалізація яких залежить від волі кожної людини, які гарантуються з боку держави та є засобом здійснення будь-яких інших прав і свобод людини та громадянина. Генезис нормативно-правового регулювання конституційних особистих прав і свобод людини та громадянина в законодавстві України налічує багато століть. Вони знайшли своє відображення в таких нормативних актах, починаючи з доби Київської Русі і закінчуючи нашим часом: «Руська Правда», Статут Великого князівства Литовського, Конституція Пилипа Орлика 1710 року, «Права, за якими судиться малоросійський народ», проект Конституції Української держави, розроблений Директорією в 1920 році, Конституція УРСР 1978 року та Конституція України 1996 року. Нормативне закріплення конституційних особистих прав людини базується на нормах Конституції України. Але важливе місце в цьому процесі займають чинні закони України та імплементація міжнародно-правових норм у національному законодавстві, які конкретизують зміст кожного особистого права людини та громадянина і визначають механізм реалізації цих прав [2, с. 30].

До особистих прав і свобод людини і громадянина належать право на вільний розвиток своєї особистості (ст. 23), право на життя (ст. 27), право на повагу до гідності (ст. 28), право на свободу та особисту недоторканність (ст. 29), право на недоторканність житла (ст. 30), право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (ст. 31), право на невтручання в особисте і сімейне життя (ст. 32), право на свободу пересування і вільний вибір місця проживання (ст. 33), право на свободу думки і слова (ст. 34), право на свободу світогляду і віросповідання (ст. 35), право на правову допомогу (ст. 59); право на вільний вступ до шлюбу (ст. 51) і на розвиток національної самобутності (ст. 53) [1].

Р. Янченко визначив основні риси даного виду основних прав і свобод людини та громадянина, зокрема вони: а) є життєво необхідними та важливими для кожної окремо взятої людини та суспільства в цілому; б) закріплюються в Конституції України; в) належать в рівній мірі будь-якій особистості; г) реалізуються тільки за бажанням їх носія; д) належать кожній людині від народження; е) не набуваються та не відчужуються за бажанням носія; є) виражені у формі можливості суб’єкта здійснювати певні дії, направлені на задоволення своїх інтересів та потреб, тобто є суб’єктивними правами; ж) носять загальний характер, тобто їх обсяг є однаковий для кожної людини; з) за змістом мають подвійний характер, тобто, виступають у вигляді певної можливості людини і у вигляді юридичної гарантії прав людини; и) мають особливий механізм реалізації цих прав людини, який зумовлений специфікою їх змісту. Реальне існування та втілення людиною конституційних особистих прав і свобод залежить від різних факторів: а) їх нормативного закріплення; б) правової свідомості громадян; в) реальної допомоги держави у здійсненні людиною своїх прав і свобод [3, с. 6].

Отже, особисті права і свободи людини та громадянина виступають самостійним, повноцінним, важливим елементом системи основних прав і свобод людини та громадянина, оскільки саме від їх реалізації залежить фактичне здійснення всіх інших прав і свобод.

Література:

1. Конституція України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Пустовіт А. Юридичні ознаки особистих прав та свобод людини і громадянина в Україні // Право України. – 2015. – № 5. – С. 29-33.
3. Янченко Р. Основні особисті права та свободи людини і громадянина в Україні // Юридичний вісник. – 2016. – № 2. – С. 6.